

D ů v o d y:

Dovolatelka uplatňuje nesprávné posouzení právní, které spatřuje v tom, že odvolací soud nezodpověděl správně právní otázku, zda se smí zřízenec, jehož služební poměr musí býti posuzován podle předpisů zákona o obchodních pomocnících, vzdáti nároku na nemocenskou podporu čili nic, zda se smí dohodnouti se zaměstnavatelem, že mu bude platiti po celou dobu jeho nemoci celou mzdu, a že si za to smí ponechávati od nemocenské pokladny nemocenskou podporu zaměstnancovu. Dovolatelka tvrdí, že žalobce věděl, že mu patří po dobu nemoci nemocenská podpora, ale že mu nepatří mzda. Nebyl tedy podle dovolatelky v omylu, v tom byla, ač-li může běžeti o omyl, dovolatelka, a žalobce, pobíraje mzdu i za nemoci, využítkoval tohoto dovolatelčina omylu ve svůj prospěch a tím se obohatil na dovolatelčiny útraty, což jest jednáním, přičicím se dobrým mravům. Nelze schváliti tento právní názor dovolatelky. Právní názor, vyslovený ve zrušovacím usnesení odvolacího soudu ze dne 16. listopadu 1923, jest správným. Podle §u 8 odstavec druhý zákona o obchodních pomocnících nesmějí býti částky, které zaměstnanec pobírá v době zaneprázdnění v tomto předpisu uvedeného (nemoc, nehoda) na základě veřejnoprávního pojištění započítávány do jeho příjmů, a vztahuje se tato úplata na veškeré služební příjmy zaměstnancovy. Tento předpis je dle §u 40 cit. zákona předpisem donucovacím, proto nemůže býti služební smlouvou ani zrušen, ani obmezen. Domnívá-li se dovolatelka, že jednala jenom z uznalosti, ale nejsou k tomu povinna, když vyplácela žalobci po dobu jeho nemoci celou mzdu, jest na omylu, jako je na omylu, domnívá-li se, že placení celé mzdy ji opravňovalo, aby si zadržela žalobcovu nemocenskou podporu, neboť jejímu právnímu názoru nesvědčí shora citované předpisy. Byl tedy žalobce oprávněn z důvodu §u 1431 obč. zák. domáhati se zaplacení toho, co si dal z právního omylu vlastního dovolatelkou ze svých příjmů sraziti.

Čís. 3923.

Zaměstnanci na zabraném majetku jsou povinni (§ 6 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n.) sdělití závady ve správě majetku pouze dotazujícím se osobám dozorčím.

Zákon o statkových úřednících ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák.

Pozbyl-li zaměstnavatel důvěry k zaměstnanci, jest oprávněn propustiti ho bez zavedení kárného řízení.

(Rozh. ze dne 28. května 1924, Rv II 298/24.)

Majitel zabraného velkostatku propustil ze služby svého důchodního, ježto na něho udal u Státního pozemkového úřadu, že na panství špatně hospodaří. Žalobu propuštěného na majitele panství, že se propuštění prohlašuje nepřipustným a že jest žalovaný povinen ponechat žalobce nadále ve službách a platiti mu služební požitky, o b a n i ž š í

s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Nesprávné právní posouzení vidí žalobce v tom, že jeho jednání seznal první soudce objektivně způsobilým, aby ho zbavilo důvěry. Jak je svědky dokázáno, je pro služební poměr rozhodující jediné služební pragmatika, služební instrukce a pak ovšem též zákon o statkových úřednících ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák. Propuštění ze služby dopisem ze dne 20. května 1923 stalo se, jak v tomto dopisu výslovně jest uvedeno, dle §u 29 čís. 1 zákona ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák., poněvadž žalobce svým jednáním prohřešil se těžkým způsobem na důvěře svého zaměstnavatele. Zdali bylo jednání žalobce objektivně způsobilým, aby tento důvod propuštění byl prokázán, jest věcí uvážení soudu. Žalobce, který byl dle služební pragmatiky povinen hájiti zájmy zaměstnavatele, který byl vůči zaměstnateli vázán k povinné vážnosti, oznámil u pozemkového úřadu, že majitel velkostatku (žalovaný) se snaží všemi možnými prostředky využití své panství do té doby, než je bude musiti předati, a že lesní rada Gustav H. byl dán proto do pense, že vykořisťování panství bránil, aby postupu majitele nestál v cestě. To jest zajisté činem, který jest objektivně způsobilým ve smyslu §u 29 čís. 1 zákona o statkových úřednících, aby se pro něj stal úředník nehodným důvěry zaměstnatelovy. K správnému posouzení toho činu nutno též přihlížeti k pohnutkám, které zřizence k činu vedly. Žalobce odvolává se v tom směru na své právo a svou povinnost, v §§ 6 a 7 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. vytknutou, a na ochranu zřízenců tímto zákonem zajištěnou (§ 22 zák.), tvrdí, že právní názor prvního soudu, že toto právo a tato povinnost přináležejí zřízenci jen vůči osobám dozorčím, když jest jimi dotazován, jest nesprávným, protože prý jest zákon dle jeho ducha a smyslu tak vykládati, že musí zřízenci, na zabraném statku zaměstnání, tak jednati, by vše zamezili, co je řádnému hospodaření na závalu. Avšak tomu náhledu nelze přisvědčiti. Vykládati zákon dle jeho ducha a smyslu lze jen tehdy, není-li sporná otázka vůbec zákonem upravena. Pakliže však zákon, jako v tomto případě §§ 6 a 7 cit. zák., povinnost zřizence konkrétně a zvlášť upravuje a dosah povinností zřízenců zevrubně vymezuje, platí jen to, co je zákonem v takovém případě ustanoveno, a nelze zákon povrchně vykládati a ukládati zřízencům ještě jiné povinnosti, než jsou zákonem přesně stanoveny. Nemůže se proto žalobce k ospravedlnění svého činu odvolávat na to, že plnil povinnost, zákonem mu uloženou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné právní posouzení věci shledává dovolatel v tom, že odvolací soud nesprávně vykládá ustanovení služební pragmatiky, již odporuje propuštění bez výpovědi a bez zavedení kárného šetření. Jest správné, že služební pragmatika jest podstatnou součástí služební smlouvy, vždyť byl dovolatel na základě služební pragmatiky roku 1920 ustanoven provisorním úředníkem na panství B., později pak definitivním a konečně jmenován ústředním důchodním. Nemůže však býti pochybnosti ani o tom, že vedle služební pragmatiky z roku 1897, jejíž

ustanovení dovolatel sám má za přežitá, platí zákon ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák., a takto doplňuje ustanovení služební pragmatiky. Není tudíž zaměstnavatel vázán jedinečně služební pragmatikou, pokud jde o rozvázání služebního poměru, nýbrž slouží mu k tomu účeli i onen zákon a zejména ustanovení Šu 29, to tím spíše, když ve služební pragmatice jest rovněž ustanovení o propuštění bez výpovědi a bez kárného řízení. Dovolatel byl ze služby propuštěn podle Šu 29 čís. 1 cit. zák. proto, že oznámením Státnímu pozemkovému úřadu, k němuž nebyl vyzván, a jehož dosahu si byl plně vědom, vinil majitele velkostatku, že se snaží všemi možnými prostředky panství využiti, že se hospodářství neprovádí racionelně, čímž se dotkl těžkým způsobem důvěry svého zaměstnavatele. Dovolatel však nebývá v dovolání proti tomuto důvodu propuštění, nýbrž obmezuje se jen na to, že nebylo proti němu, jako definitivnímu úředníku, zavedeno a provedeno kárné šetření a že nebylo kárnou komisí o jeho poklesu rozhodnuto, neboť bez kárného šetření mohl prý býti propuštěn jen na zvláštní osobní nařízení majitele velkostatku. Než dovolatel přehlíží ustanovení Šu 47 (2) služ. prag., kde si majitel panství vyhrazuje, že může přenést výlučně sobě vyhrazená zařízení a rozhodnutí na osobu své důvěry, a že bylo zjištěno nižšími soudy, že takovou plnou moc udělil svému generálnímu zmocněnci Josefu Sch-ovi. K těmto právům patří také v Šu 4 (3) služ. prag. uvedené oprávnění dáti výpověď, nebo propustiti ze služby na zvláštní nařízení majitele panství ve vyjimečných případech, kde není třeba ani zavedení kárného šetření, ani rozhodnutí kárné komise. O tom, že k takovým vyjimečným případům jest počítati i tento případ, kde důvěra zaměstnavatelova oním oznámením byla otřesena, nelze míti pochybnosti, když i zákon o statkových úřednících přiznává zaměstnateli právo, by z důležitého důvodu předčasně bez výpovědi rozvázal služební poměr, a právě v Šu 29 čís. 1 cit. zák. za takový důležitý důvod pokládá ztrátu důvěry pro chování úředníka. V tomto sporu byl takový důvod zjištěn a dovolatel, nenapadaje právní názor nižších soudů, že jest tu případ Šu 29 čís. 1 zákona o statk. úřednících, přiznává mlčky jeho správnost a tím i opodstatněnost okamžitého rozvázání služebního poměru propuštěním. Netřeba se proto vývody, pokud se jimi uplatňuje nesprávný výklad služební pragmatiky a pokud se tvrdí, že bylo třeba zavedení kárného šetření za tohoto stavu dále obírat. Jinak — zejména ohledně toho, zda konal dovolatel svou povinnost se zřetelem na zákon čís. 118 z roku 1920 — poukazuje se na důvody odvolacího soudu, jež nebyly dovoláním vyvráceny. Ostatně by ani vznesený nárok v rozsahu zažalovaném nebyl podle Šu 32 o statkových úřednících odůvodněn.

Čís. 3924.

Cenný papír obíhá ve smyslu Šu 11 (1) nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n. tam, kde jde obchodem z ruky do ruky, neb odkud jedinečně může býti uveden do obchodu, poněvadž je tam uložen.

(Rozh. ze dne 30. května 1924, Rv I 42/24.)